

PAVLIHA

Zabavljivo-šaljiv list.

Friderik Brandstetter.

2 fl 12 1/2 Kr.

Molčimo!

Pri cérkniškem jezeru tabor je bil,
Molčimo!
Tam stópil na oder Obréza je prvi,
Molčimo!
In Rázlagu je prvosédstvo delil,
Molčimo!
A národ zagrmel takrát je krepkó,
Da Zarniku se je bliskálo okó,
Ter Kosta srdít je zavíhnil obrvi,
Tórej Molčimo!

Kar kóli se dalje vršilo je tam,
Molčimo! —
Takó je podravski prijatelj ukazal,
Molčimo!
Katerega zvésto je slúšati nam,
Molčimo!
Če tudi udrihal on sam je popréd,
Da šib je njegovih premnogi še sled,
Ki zdaj bi ga z oljem rad mazal,
Vendar Molčimo!

Vse, kar se po kranjski deželi godí,
Molčimo!
Ker k zmagi najprvo potreba je zlóge,
Molčimo!
Naj v prsih nam bridko sreé krvaví,
Molčimo! —
Če stáro ošabnost in puhli ves red
Z molčanjem pohlevnim utrdimo spet,
Pótlej kričimo!

Friderik Brandstetter.

Moje rojstvo je bilo tako brez mojih zaslug, kakor zdanja moja slava. Oči sem odprl v znanem „Lerchenfeldu“, dunajskem predmestju, kjer je na svet prišlo že nekatero zrelo seme, po nemški „wienerfrüchtel“ imenovano. Po učenost sem se bil pozneje premišljeno obrnil k vojakom, kjer so me narédili za topnika ali kanonirja. Ko so moji poglavarji videli, da mi narava nij poklonila tistih darov, kakor Aleksandru, Cezarju ali Napoleonu, s katerimi so ti možjé slavno premagavali svoje sovražnike na vojski, za tega delj so me postavili, da sem v vojaškeji učilnici pri Mariboru vsaj družim dajál to, česar sam nijsem imel; učil sem namreč male dečáke tiste umételnosti, katere sta se neke-daj učila Benedek in Žulaj. S tem imenitnim delom sem se ven-dar ukvarjal samo do tiste blažene dobe, v kateri me je z vezjó svetega zakona za vselej k sebi privezala zdanja moja gospá, nekdanja grofovska vdova.

Slékel sem vojaško suknjo, da bi po vsem spodnjem Štajerskem razlíl svetle žarke svoje neizmérne modrosti, kakoršne je treba velícemu nemškemu možu in slovečemu ljudskemu zastopniku v zelenem „unterlandu.“ Imel sem vsega z vrhom, kar spada k temu težavnemu poslu; samo v deželni zbor so mi bila vrata zaprta, ker mi je manjkalo tistih priteklín, ki se od njih plačuje davek, brez katerega pri nas nikdo nij po polnem politično izobražen. Izobrazila me je torej moja gospá, ko mi je od svoje velike imovine v Rotvajnu v last zapisala kočček njive, od katere se zdaj imenujem „véliki poséstnik“ in plačujem po céla dva goljdinarja, dvanajst krajcarjev in pol davka na leto. Vsa mája politična teža se torej opíra na dva goljdinarja in poltrinajsti krajcar. Kader sem bil takisto oborožen soper vse svoje sovražnike, tekal sem po mariborskem mestu, dokler me nijso izvolili za deželnega poslanca. V zbornici sem se odlikoval od vseh, ker sem vedno znal tako izvrstno govoriti, kakor bi o-

trobe vézal. Mene in mojega prijatelja Seidla so torej po krivem grajale te proklete gradske novine „Tagespost“, v katere celó tudi jaz pišem, očitáje nama, da samo dragi čas trátiva.

Ko sem bil zlézel na ta vrhunec svoje velikosti, začél sem resno premišljati, kako bi se dali z nemško omíko in svobodoljubnostjo izobraženo pojésti vsi Slovenci po zelenem „unterlandu.“ Meni in prijatelju Seidlu, kateri je tudi star voják, pride torej visoka misel, da sva v ta namen koráčila v Slovensko Bistrico, sklicávati „verfassungstag“, ter na njegovo zdravje spodobno pít. Žalibog, da Seidl ali nij hotel ali res nij znal nič pametnega govoriti, in tako je prišlo, da slovenstva z bistriško pijačo nijsa mogla še po grlu poplakniti. Zaradi tega vendar nijsem obupal. Osnopal sem še dva taka „verfassungstaga“: enega v Celji, drugega v Rotvajnu, na svoje gospé dómu. V Celje mi je bil prišel navdušen iz Ljubljane pomagat sam Dežman, ki je gologlav v klobuk prestrézal nemške cvetice, katere so nemške „frave“ in „jümprve“ z nemškimi prsti iz nemških óken trosile nam na slavo in véčno korist. Vendar je bilo vse to zastónj. Slovenci so tiščali, kakor sršeni, da se nam je bilo napósled celó treba zapréti v ograjen vrt, kakor za „bogbodiváruh“. V Rotvajnu sem bil nekoliko srečnejši, ker sem nekaj demačega vina iztočil na drobno, kakor je v „Lerchenfeldu“ navada tistim, ki imajo „eigenbau-weinschank“.

Moje srdito gaslo je: „vsacega nasprotnika uničiti!“ zato sem jih bil do zdaj uže toliko in tako neusmíljeno zgrabil, da nijsem še nobenemu nič bridkega mogel storiti. Ko mariborsko sodišče v nekeji tožbi nij tako sodilo, kakor sem želel jaz, naglo sem pisal Vázerju, da je sodišče Slovincem prijazno, ker mi je znano, da v tacih okolnostih ne bi mogel najti na vsem voljnem svetu večje pregrehe, nego je prijaznost Slovincem. Samo to mi je žal, da s to tožbo vendar nijsem bil toliko opravil, kolikor sem se nádejal. Kader je bil razpuščen deželni zbor, milo sem vzdihoval, premišljáje, kako lahko bi še dve leti bil sedél za deželnega poslanca! A zdaj? Oh, bojím se, da me niti nemškutarski niti nemški Mariborčani ne bodo hoteli zopet voliti, ker me ležnjívo črnijo, da sem povsod vtikal nos, kamer ga nij bilo treba. Celó notri gori na Dunaj v „nemški shod“ sem bil zastónj popotoval, kakor se mi doždéva. Obupal vendar še nijsem. S politične modrosti sem v zadnji dobi začél Slovincem kazati malo prijaznejše lice, ker se jim pojdem za poslanca ponujat v Maribor, v Slovensko Bistrico in k sv. Lenartu; kajti Slovence je tak, da tujca vselej rajši izvoli nego domačina. Torej, štajerski Slovenci! bodíte takó preprosti in v deželni zbor izvolíte mene, Seidla, Lohningerja ter vse take, kateri so do zdaj ali govorili ali delali ali pisali soper vse, kar je slovenskega. Če to naredíte, slovesno vam obetamo, da pojdemo vaši dozdanji najhujši nsprotniki s hvaležnosti vaše pravice — pobítjat.

Potočki in Avstrija.

Potočki. Zdaj bodeš vendar zadovoljna, Avstrija! V državni zbor pridejo v nemških deželah, kakor kaže, malo ne sami novi poslanci.

Avstrija. Kdo vé, če ne bodo tudi novi taki, kakoršni so bili stari? Meni se godí, kakor na kmetih ščetfnastej živali, kader je zaklana. Od vseh straníj pritekó črevljárji, krtačarji in ščetfnarji, da vsak sebi izruje ščetfn, kolikor more: kdor prej, ta prej, — kdor več, ta več.

Pavliha.

Tolminskim Slovencem.

Kaj Tonkili? Skrbite najprvo, da zopet izberete v deželni zbor grofa Pačeta; ako ne, vse vkup naj vas od kraja pobere hudič!

C. k. Winkler.

Potrénnik.

Ko smo se vrnili z Gorénjskega, pridemo nazaj v jibljansko mesto. Ljudje so nam za trdno pripov'dvali, da so zdaj v čitalnici ravno spet po konci postavili tisto „Slovajnijo“, ki so jo bili pod Šmar'no goró lani podrli. Časi jo postavljajo, časi podirajo. Še takó so rekli: „sama Slovajnija denes nareja postlance za deželni zbor.“ Jest sem se oglasil: „razlôži, razlôži, Kurji strah! razlôži, kakó je vendar to? Kamor človek stopi, povsod toliko sliši od Slovajnije, katere vendar nikjer ne najde, če okol' sebe pogleda.“ Žukov Matijček je odgovoril: „jest vém, kakó je to, jest. Veš, to je takisto, kakor tisti méh denarjev, ki pravijo da je ondi zakopan, kjer se ena ali druga krivina božje mavre na tla spušča. Pa sem uže šel in šel, hitro in tudi počasi, kakor se mi je treba zdelo, samó da bi méh zalézel. Če sem se bolj primikal, bolj se je mavra odmikala; do denarjev le nejsam nikoli mogel priti. Takó je tudi Slovajnija, lej. Kamor se pokažemo, povsod nam pravijo, da je tam in tam, in kader pridemo tjakaje, pa je nej nikjeri videt!“. Kurji strah je rekel: „kaj boš ti vedel, ki nejsi študiral? Slovajnijo res imajo. Zaprta je v jibljanski čitalnici, veš; zato je nihče nikoli ne more videt! Kader je čas, pa jo hitro namažejo z mazilom, ki slovajnskimi nosovom lepó diši, nemškutarskim pa takó smrdi kakor noben dehur; potler pa okna odpró, da nekoliko te dišave gre po božjem svetu. Eni so tega duhá veselí, eni se ga ustrašijo, za tisto, ki nej treba, da bi vsi ljudje bili zmirom veselí, drugi pa zmirom žalostni. Kader spet okna zapró, takrat so pa tisti veselí, ki so se poprej bali, in takisto imajo vsak nekaj dobička od Slovajnije. Če pa ne verjameš, pa pojmo pogledat.“ Žukov Matijček je odgovoril: „samó, če nam jo bodo téli pokazat“, ki jo takó skrivajo, kakor kača nogé!“ Jest sem d'jal: „če je nečejo nikomur pokazat, kdo se bo ž njimi pretépal? Naj jo pa samí gledajo!“ „Nej takisto, ne!“ reče Kurji strah. „Ti gospódje ne bodo od Slovajnije samí „tikeljmenzov“ iméli. Mi smo tudi še na svetu. Službe nejsam na vsem Gorenjskem nikoli nikjeri dobil, morda me v čitalnici postavijo za postlanca, tebe tudi, Gregor! lej; saj še Žukovega Matijčka.“ Jest sem odgovoril: „Matijčka bi morda še na Dunaj poslali za volj njegove modrósti. Posebno za tiste „kolájse“ je kakor nalašč ustvarjen. Ko smo še krave pasli po „mrzlih doléh“ in po „malem vrhu“, naj ti ga biló mej nami, kateri bi poprej bil zalézel tíje gnjezdo, če je biló še takó skrito v grmovji; — samó da bi sirota kaj pisat' znalo, pa ne zná!“ Matijček je bil pa hud. „Béži, béži,“ reče „béži! Po kaj si v „Pavlihi“ počesnal, kar te nej nikoli nihče vprašal? Nejsi mogel tudi mene brez križca podpisat', kakor si Kurjega straha in samega sebe?“ Kurji strah je d'jal: „ka lepó z nama pojdi: saj narnaprvo ostanemo zdolaj, vés, kjer se piše, da zvemo, ali se kaže oglasit' za postlanstvo, ali se ne kaže. Če se kaže, ga bomo po dva políča na možá, če pa ne, ga bomo pa po tri — za stran lepšega.“

Tóreje stopimo v čitalnico. Sedélo je okol' miz tu nekaj gospodé tam nekaj, pa po nemško so se menili mej sebjó. Kmalu je prišel sam gospodár k nam. Imel je mustáfe pod nosom, dobro velíke, treb'šáte spodóbi je bil, kakor vsak „birt“, čo je kó'lkaj za kaj, in prav po gosposko se je nosil, da se je préeje videlo, kogá ima človek pred sebjó; smiljal se nam je tudi. Saj se je lehko za svoj dobiček. Potler nas je pa vprašal: „gospodje! kaj bi radi?“ Žukov Matijček je odgovoril: „políč vina bi popili, če ga daste za gotove denarje.“ Kurji strah je bil pa takó zrastel, da ga je biló za poldruzega človeka, zató, ki se nam je reklo gospodje.

Ko se takisto z vinóm otépljemo, jest, kakor od strani, rečem gospodárju: „kaj mislite, kakó bi kaj biló? Mi trije bi se dali radi v Slovajnijo za postlance postaviti, če bo katerega kje primanj'valo.“ Žukov Matijček pritakni: „vstajat' znamo, sedat' znamo tudi, po plašilo bomo tudi zvedeli, kam se hodi, — to je naša mala skrb, pa za Slovajnijo se bomo potezali. Bes te šestaj te! Takó se bomo zánjo metáli, kakor tista

dva možička na pratiki, ki pravijo, da se za vreme trgata. Jest vršem dva nemškutarja, Potrebnik tri, pa še Kurji strah pade vrhu nas, če bo treba, da bo kakor živa kopica.“

Zdaj nas gospodár na tátno pogleda, vsacega posebe, kakor nas bi mislil kupit', pa se začne smijat' na ves glas. Jest sem d'jal, da je vsaj en mernik orehov raztresel, če ne več, — takó se je hrohotál. Kurji strah se zadere: „nú, komú se smejeje? Ali veste, kdo sem jest? — Jest sem dohtar Kurji strah! Sam ta stari Ahačič se trse, kader jest „uršifto“ položim na „grintepühintestrát“, ali kamor bodi. Pa tudi vi recite, da ste dohtar, če morete!“

Gospodár odgovori: „júst sem tudi jest na Dunaji študiral, pa vendar še nejsam dohtar, ampak že sedem lét samo dohtaránt, kar ostanem na večne čase; ali ne smeje se za tisto, temuž zató, ki ste vi vsi trije iz „Pavlihe“, če se ne motim.“ — „I nú, če smo, pa naj bomo!“ rečem jest. „Ka je to ka slabega, kali?“ — „Slabega nej nič,“ odgovori on, „za postlance vas pa vendar ne bodo téli. Vse je tegótno in hudó na „Pavliho“ in na vse vas tri, posebno pa na Potrénnika.“ Na to se oglasim: „če je takisto, plačajmo, pa pojmo!“

Plačali smo, in potler se nejsmo do dóma ustravili nikól' nikjeri, kakor samo pod Turjakom pri županu v Látvici.

Komaj je minilo sedem dnij, kar pride k meni Žukov Matijček, in reče: „veš kaj, Gregor, pojmo na tabrh v Cérknico, pojmo! Kaj se vé? Morda se ravno tamkaj kateri za postlanca vrine!“ Jest odgovorim: „ne vém! Kurji strah je dal črévlje šivat; saj veš, da jih je bil brez podplatov prinesel — — — — —“

Prvénski govor.

Prva dva koraka
Novega prvaka
Z národne políce

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Omivalnica.

Prvič: — — —

Drugič: — — —

Tretjič: — — —

Paša Rauch.

Ti hrvatski „petlari“ govore, da sem poslušal javno mnenje, ko sem dr. Davida Starčevića odstavil. Da bodo videli, kako malo me pēče javno mnenje celó zdaj, ko mislijo, da se banski prestol maje pod menó, hočem še danes odstaviti dva taka profesorja, da hrvatski „petlari“ tega mojega dela nikakor ne bodo veselili; baš tudi Jagića hočem pognati, ker ima za hrvatsko slovstvo zasluge.

Noblésa.

Grof Slézovski. Marko! daj za goljdnar drobiža, pojdem v čitalnico k „Besedi“, in kakor sem čital, treba je nočó plačati 50 kr. vstopnine. Marko. Nemam. Ali vam ne morejo tamkaj menjati?

Grof Slézovski. Vse debelo gleda, če o takej priliki gospod moje vrste drobiž jemlje iz goljdnarja; saj vem, kako je bilo ón dan.

Latinščina na novem trgu v Ljubljani.

Hic niger est, hunc tu Romane caveto!

Po slovenski:

Ta „preljubljeni“ mož je, kot bi imel okrog sebe vse polno sáj; kdor kedaj pride čez prag njegove hiše, vsak ide, kakor dimnikar od nje-ga, tako ga očrni njegov jezik.

Ognjegasna pesen.

Oj, Rauchovi Hrvati
Z nemškutarskimi brati
V ljubezni gorkej zbrani
Pri Kozlerji v Ljubljani
Plamen hladan gasili
Ter jedli so in pili
Na vrtu pri kazini,
Hrvatski napijáli,
Po nemški odzdravljáli
Gaséce so družini,
Gaséce jejo vročo,
Ko bil je delopúst;
Na vseh napitnic tóvor

Z besedo grkajóčo
Celó slovenski góvor
Iz Dežmanovih ust
Nemškutarska úšesa
Neljubenzljivo stresa.

Kedár je prazen lonec,
Okróžnik bil in sklóde,
Ter suha vinska čaša,
Odšla je družba naša
Na kolodvórski zvonec
Domú iz kranjske srede,
A hrupa bil je konec.

Marušičev samogovor.

„Ciapa sú, Marušič!“ — O bebec ti! Zakaj še zdaj ne izdajem „Domovine“? Ako bi človek vse vedel in znal, še zdaj bi jo izdajal in po domače ozmerjal te kandidatke, katere postavlja „Soča!“ Kdo jih je kedaj učil visoke politike? O nesramnost vseh nesramnostij! Mene da narodnjaki mislijo odstaviti? Zakaj li? Katoličan sem dober, Slovenec tudi po rodu in po dejanji, kajti v zboru sem uže enkrat v tako kratkej dobi slovensko interpelacijo čital, — to se vé, da je predgovor bilo treba laški narediti, ker — sam ne vém, zakaj? A kdo so moji nasprotni kandidatje? Imenovati čujem necega Faganela. Čudno je to! Kmet za deželnega poslanca! Saj sem rekel: kmet bodi kmet z motiko in z lopato! Koga še priporočajo namesto mene? Ali ne dr. Lavriča? Hem! hem! Taborci so zdaj nekako veljavni. A Lavrič je ultrovec, ter da ne bode izvoljen, poskrbē uradniški vohači in drugi njegovi prijatelji. Izpodkopavajte me, kolikor vam je koli drago, vendar hočem biti soglasno izvoljen! Morebiti celó solkanskega Doljaka glas dobodem,

Tiskarna oo. Mehtaristov.

V Šmidovej kavarni.

Dr. Bleiveis. — — —

Dr. Kosta. — — —

Sveteč. — — —

Dr. Poklukar. — — —

Dr. Zarnik. Vaša je moč in oblast. Delajte, kakor hočete, samo toliko pazite, da bi tega Vašega početja vam še ne bilo kedaj bridko žal.

Dr. Kosti v Cérknici.

PAVLIHA je slavnim čitateljem dolžan povedati, kako je to, da je danes prinesel toliko praznega prostora, toliko črt namesto beséd. Stvar se je tako godila. Ves list je bil uže postavljen; samo natis-nen še ne, ter „Pavliha“ je v božjem strahu mirno počival. O polunoči pred njegovo posteljo stopi dolga, v belo ruho zavita podoba, ter ga strašno ostro ogovori: „Pavliha! Pavliha!“ On se predrami in oglási: „govôri, kdor koli si! Pavliha, tvoj hlapec, postuša!“ Prikazen reče: „gorjé ti na tem in na ónem svetu, ako prineseš, kar si napisal zopet zabavljivega na slovenske možé, kajti znanega imena zdaj celó rabiti nij svobodno. Vstani ter izbriši vsako vrstico, ako nečesh v nesrečo pokopati vse domovine!“ Pavliha ustrašen pogleda, kdo z njim govori, in vidi, da se iz ruhe izvije dolg, mlad mož, velčih, rjavokodrastih lās, ter pleteno šibo je za hrbtom srdito a nalašč tako držal, da se je vendar nekoliko videla. Ker Pavliha nikakor neče domovine pokopavati v nesrečo, snél je iz lista vse, kar je bilo zabavljivega ter oblju-bil, da bode v prihodnjem listu same slavodatke prepeval.

Oznanilo.

Čestitim gg. naročnikom oznanjamo, da naše stanovanje uže nij III. Ungargasse 39., nego III. Neulinggasse 6., kar naj blagovoljno pomnijo zaradi dopisov.

Listnica. Gosp. A. v. Lj. Mark, izrežanih od pisemskih zavitkov, pošta ne jemlje za veljavne; prejemniku je od njih kazen plačati, ako hoče list prejeti in razpečatiti. — Gosp. C. „Sveti Vid črčenj sit.“ — Gosp. O. P. na — a. Pišete nam: „dozdanjega poslanca Pintarja pri nas ne mislijo zopet voliti, in rádovaljski okrajni glavár Wurzbach mej kmeti zeló po ti-hem dela ter jih podpíra celó z novci, in ima uže vse župane okrog Bleda, okrog Rádovljice, na Koroški Béli, na Dolzem (Dovjem), v Gozdu in v Kranjski gori na svojej strani. Zmogel bi tukaj edini dr. Toman izmej narodnjákov, a zdaj so ga tam nasvetovali, kjer ga nij treba, in kjer je po-prej bil dr. Zarnik izvoljen. Morebiti bi dobro bilo, da bi se to razglasilo po „Slov. Narodu.“ — Tukaj je težko svetovati. „Slov. Narod“ je ljubljanskim bogovom dal oblast, da „zaradi zloge“ delajo, kar koli hoté, in če dr. Zarnika odrinejo, potlej bodo z veseljem do komoleca bogá hvalili, ako s tem početjem tudi trijem nemškutarjem vrata odpró v deželni zbor. Grozno žalostno je, kar se zdaj godi po našej domovini. — Gosp. O. L. Z. Nijsem še pozabil niti Vas niti Pasjega broda, kjer ste mi iz valov otéli življenje; z radostjo se ustreza Vašej želji.

Lastnik, založnik in urednik **Fr. Levstik**, III. Neulinggasse 6.